

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра «Безпека праці та навколишнього середовища»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Культура безпеки професійної діяльності»

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

галузь знань 26 «Цивільна безпека»
(шифр і назва)

спеціальність 263 «Цивільна безпека»
(шифр і назва)

освітня програма - Охорона праці
(шифр і назва)

вид дисципліни професійна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання денна
(денна / заочна)

Харків – 2023 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни –
Культура безпеки професійної діяльності
(назва дисципліни)

Розробники:

Доцент, к.п.н., доцент
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

_____ (посада, науковий ступінь та вчене звання)


(підпис)

_____ (підпис)

Наталія МОВМИГА
(ім'я та прізвище)

_____ (ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри
Безпека праці та навколишнього середовища
(назва кафедри)

Протокол від « 30 » 08 2023 року № 1


Завідувач кафедри 
(підпис) Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ
(ім'я та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ


Шифр та назва освітньої програми

Охорона праці
спеціальність 263 – Цивільна безпека, галузь знань 26 – Цивільна безпека

Кафедра «Безпека праці та навколишнього середовища»
(назва кафедри на якій викладається дисципліна)

Гарант ОП Людмила ВАСЬКОВЕЦЬ 
(ПІБ) (Підпис, дата)

Завідувач кафедрою

Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ 
(ПІБ) (Підпис, дата)

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

| Дата засідання кафедри-розробника РПНД | Номер протоколу | Підпис завідувача кафедри | Гарант освітньої програми |
|--|-----------------|---------------------------|---------------------------|
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета. Метою навчальної дисципліни "Культура безпеки професійної діяльності" є формування та модернізація знань щодо основних психологічних та особистісно-культурних чинників безпеки та ефективності професійної діяльності працівника. Розкривається проблема взаємодії людини та виробничого середовища, поведінки працівника у професійній діяльності, з урахуванням механізмів психічного регулювання трудової діяльності. Небезпечні умови та ситуації в професійній діяльності. Поведінка працівників в таких умовах. Групи факторів, що мають психологічний вплив на персонал в цих умовах. Визначається сутність культури безпеки як організаційної культури та значущості культурного феномену у підтриманні належного стану безпеки у сфері соціально-трудова відносин.

Сучасній людині недостатньо мати різноманітні знання в галузі технології, вміння застосовувати їх на практиці, вона повинна розуміти та долати обмеження технологій, передбачати наслідки власних дій, у тому числі й помилкових, докладати зусиль для забезпечення безпечної роботи в умовах, що погіршуються. Вміти грамотно та відповідально діяти в небезпечних та нестандартних умовах та ситуаціях. Ці вміння загалом описують поняття культури безпеки. Важливим є оцінка сформованості та підвищення культури безпеки. У цьому ключі запропонована дисципліна розглядає професійну діяльність та компетентність працівника у питаннях безпеки праці, психологічні засади навчання безпеки трудової діяльності, значущість культурного феномену у процесі забезпечення належного стану безпеки у сфері соціально-трудова відносин. Організаційна культура формується на основі складного переплетіння зовнішніх та внутрішніх факторів. Існує наявність кореляції між економічними успіхами та постійним вдосконаленням заходів з покращення стану культури безпеки праці на кожному конкретному об'єкті. Культура безпеки має розглядатися в якості невід'ємної частини професійної активності та довгострокової ефективної діяльності підприємства. Перспективним напрямом реалізації соціально-психологічної політики у сфері підвищення культури безпеки праці є формування свідомої культури безпеки праці.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (визначені стандартом вищої освіти спеціальності).

ЗК-2.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-7.Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-8.Здатність працювати як в команді, так і автономно.

ЗК-9.Навички здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (визначені стандартом вищої освіти спеціальності)

СК-1.Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

СК-5.Здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці.

СК-15.Здатність до організації безпечної експлуатації техніки, устаткування, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці.

РН-8.Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.

Результати навчання за спеціальністю (визначені стандартом вищої освіти спеціальності)

РН-2.Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.

РН-4.Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

РН-7.Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям.

РН-11.Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування.

Курс «Культура безпеки професійної діяльності» базується на знаннях, які одержанні студентами при вивченні соціально-економічних, загальнонаукових та професійно-орієнтованих дисциплін.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

| Попередні дисципліни: | Наступні дисципліни: |
|---|---|
| Основи професійної безпеки та здоров'я людини | Фізіологія людини |
| Промислова екологія та гігієна праці | Атестація робочих місць за умовами праці |
| Психологія праці та її безпеки | Організація наглядової діяльності та аудит в галузі охорони праці |
| Виробнича санітарія | Ергономіка |
| Профілактика травматизму та професійних захворювань | |

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

| Семестр | Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS | З них | | За видами аудиторних занять (годин) | | | Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ) | Поточний контроль | Семестровий контроль | |
|----------|--|------------------------------|------------------------------|--|---------------------|-----------------------------|---|----------------------|--|----------|
| | | Аудиторні заняття (годин) | Самостійна робота (годин) | Лекції | Лабораторні заняття | Практичні заняття, семінари | | | Контрольні роботи (кількість робіт) | Залік |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 |
| 8 | 120 /4 | 60 | 90 | 40 | | 20 | | | | + |
| | | | | | | | | | | |

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає
 ___50___(%):

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| № з/п. | Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР) | Кількість годин | Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу. | Рекомендована література (базова, допоміжна) |
|--------|---|-----------------|--|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 1 | Л | 2 | <p><u>Розділ 1. Людський фактор у промисловій безпеці.</u></p> <p><u>Тема 1. Природа та типи людської помилки.</u> Визначення та класифікація помилок. Класифікація Й.Расмусена. Класифікація Д.Ризона. Наслідки помилок. Природа людської помилки. Значення класифікацій людської помилки. Порушення як окрема категорія. Класифікація порушень. Класифікація прийнятих рішень. Розмежування активних та прихованих збоїв. Помилки системи організації. Рівні впливу. Аналіз рівнів "Людина-машина", "Умови праці", "Норми, правила, процедури", "Система управління безпекою організації та культура безпеки". Зони відповідальності сучасного фахівця з безпеки на підприємстві.</p> | [1-15,21-23] |
| 2 | ПЗ СР | 2 10 | <p><u>Вивчення помилок, зв'язаних з працівником та визначення груп помилкових дій на прикладах.</u> Міфи про помилки. Роль уваги та пам'яті при допущенні помилок. Помилки через перешкоди. Упередження та їх роль при допущенні помилок. Вплив віку та полу на припущення помилок.</p> | [1-15.22] |
| 3 | Л | 4 | <p><u>Тема 2. Причини порушення правил безпеки.</u> Підхід до визначення "людська помилка". Концепція схильності до помилок та аварій. Фактори, що впливають на схильність до нещасних випадків. Методи дослідження. Концепція навмисного відхилення від правил та інструкцій. Визначення "Неможлива аварія". Види небезпечних порушень. Класифікація груп людей, схильних до небезпечних порушень. Потенційно небезпечні переконання. "Економіка" порушень. Моделі поведінки, що зв'язані зі здійсненням порушень. Класифікація типів поведінки, що зв'язана з виконанням правил. Адміністративний контроль порушень. Концепція вразливості системи. Аналіз моделей зі здійснення небезпечних дій та їх впливом на ситуацію. Позитивні та негативні аспекти безпеки. Показники стійкості системи. Класифікація моделей "Система-Безпека" за аспектами безпеки.</p> | [16-18] |
| 4 | ПЗ | 2 | <p><u>Поведінковий аудит. Аналіз моделей поведінки, що зв'язані з порушенням безпеки діяльності.</u></p> | [1-15] |

| | | | | |
|----|----|----|--|------------|
| 5 | СР | 15 | Існуючі моделі професійної поведінки. Теорії Д. Канемана, Ф. Герцберга, В.Врума. Стиль діяльності (СД). Індивідуальний стиль діяльності (ІСД). Роль навичок та звичок в ІСД. Поведінка на робочому місці та її культурні параметри. | |
| 6 | Л | 4 | Тема 3. Психологія безпечної поведінки. Причини небезпечної поведінки. Психологія безпечної праці. Причини виникнення нещасних випадків. Фази трудового процесу в людській психіці. Небезпечні дії працівників в процесі праці. Аналіз взаємозалежності фаз трудового процесу та небезпечних дій. Аналіз взаємозалежності у робітників та керівників. Причини небезпечних дій. Класи причин небезпечних дій. Психологічні методи забезпечення безпеки праці. Система роботи з персоналом. Формування безпечної поведінки в процесі трудової діяльності. Формування емоційної стійкості. Стимулювання безпечної поведінки. Психологічні фактори у забезпеченні безпеки праці. Надійність працівника та її види. Властивості надійності. Класифікація чинників надійності. Психологічні методи дослідження. Психофізіологічні фактори безпеки праці. Індивідуальні реакції людини на виробничі небезпеки. Психофізіологічні фактори, що обумовлюють схильність людини протистояти небезпеці. Фази поведінки людини в небезпечних ситуаціях. Групова психологія та її особливості. Методи дослідження психофізіологічних якостей. | [16-18,23] |
| 7 | ПЗ | 2 | Вибір за критеріями та аналіз методів психологічного дослідження в роботі фахівця з ОП. | |
| 8 | СР | 15 | Організаційно-правові основи персональної відповідальності. ПВЯ та Анті ПВЯ. Психофізіологічні якості. Негативні психофізіологічні стани професійної діяльності та їх вплив на припущення помилок. | |
| 9 | Л | 2 | <u>Розділ 2. Культура безпеки професійної діяльності.</u> Тема 4. Культура безпеки. Визначення терміна «культура безпеки». Значення термінів «культура», «культура виробництва» та «культура безпеки» у нормативних документах та науковій літературі. Поняття "сильна культура безпеки" та її характеристики. Сутність і структура культури безпеки професійної діяльності. Аспекти та властивості. Елементи культури безпеки. | [1-15,22] |
| 10 | ПЗ | 2 | Вибір за критеріями та аналіз методів психофізіологічного дослідження в роботі фахівця з ОП. | |
| 11 | СР | 10 | Вплив культури безпеки виробництва на рівень травматизму та аварійності. Досвід впровадження культури безпеки на підприємствах машинобудівельного профілю. Взаємозв'язок ефективності діяльності підприємства та безпекою. | [16-18,22] |
| 12 | Л | 4 | Тема 5. Принципи та підходи до аналізу культури безпеки на виробництві. | [1-15] |

| | | | | |
|----|----|----|--|----------------------|
| 13 | ПЗ | 2 | Соціологічний підхід. Компоненти культури безпеки в соціологічному підході. Рівні забезпечення безпеки. Соціогуманітарний підхід. Методологічна основа синтезу складових в соціогуманітарному підході. Проблематика безпеки. Соціотехнічна відмінність поняття безпеки. Концепція управління розвитком. Менеджмент угроз та ризиків. Формування плану впровадження культури безпеки на індивідуальному та колективному рівні віртуального підприємства. | |
| 14 | СР | 15 | Критеріальне управління в системах забезпечення безпеки. Нормування, управління та регулювання ризиками та безпекою на підприємствах в штатних та надзвичайних ситуаціях. Управління ризиками та страхування. Проблеми в управлінні ризиками на підприємстві. | [1-22] |
| 15 | Л | 4 | Тема 6. Система менеджменту культури безпеки. Інструменти системи менеджменту безпеки. Вимоги. Мета та завдання. Роль керівництва у формулюванні та відборі основних цілей системи менеджменту безпеки. Методичне забезпечення менеджменту безпеки. Індикатори безпеки. Моніторинг. Культура безпеки у надзвичайних ситуаціях. Роль людини в умовах НС. Збір та управління інформацією. Роль командного пункту в умовах НС. Нетехнічні фактори надзвичайних ситуацій. | [1-15] |
| 16 | ПЗ | 2 | Визначення та опрацювання інструментів менеджменту культури безпеки: індивідуальних, командних, адміністративних на віртуальному підприємстві. | |
| 17 | СР | 10 | Організаційний та управлінський аспекти забезпечення безпеки на підприємствах. Вплив діяльності управлінського персоналу на виробничий травматизм. Роль інформації в забезпеченні безпеки персоналу підприємств. Організаційні та управлінські можливості удосконалення системи управління безпекою. | [1-15] |
| 18 | Л | 2 | Тема 7. Елементи та моделі культури безпеки. Міжнародний досвід моделювання культури безпеки. Модельний ряд (Китай, США, Франція, Австралія, ЮАР). Ознаки культури безпеки професійної діяльності. Індикатори безпеки та сфери їх використання. Компоненти культури безпеки та їх моделювання. Взаємодія моделей. Принципи управління. | [1-15,23] [16-23] |
| 19 | Л | 2 | Тема 8. Методи оцінки культури безпеки. Аудит культури безпеки. Виявлення потенційних угроз та ризиків. Технологія проведення аудиту та її процедури. Самооцінка безпеки виробничого підприємства. Результати самооцінки за рівнями управління безпекою. Співвідношення результатів. Методологія збору інформації. Результати. | [1-15] |
| 20 | ПЗ | 2 | Створення плану з аудиту культури безпеки на робочому місці. Визначення звітної документації. | |
| 21 | СР | 10 | Види аудиту за напрямом та їх зв'язок з безпекою. Види аудиту за періодичністю та їх зв'язок з | [1-15,22] |

| | | | | |
|---------------|----|-----|---|-----------------------|
| | | | безпекою. Аудит управління персоналом та його функції. Планування та прогнозування та їх характеристики. Роль планування та прогнозування в управлінні безпекою. | |
| 22 | Л | 2 | <u>Розділ 3. Стратегії впровадження культури безпеки.</u> <u>Тема 9. Нульовий травматизм.</u> Концепції нульового травматизму. 7 правил концепції. Стратегія нульового травматизму - зацікавленість у безпеці та культура безпеки. Фактори, що впливають на рух нульового травматизму. Нульовий травматизм на практиці. Політика нульового травматизму на підприємствах. Складові програми "Нульовий травматизм" на конкретному підприємстві. | [16-18] [1-15] |
| 23 | ПЗ | 2 | <u>Визначення стратегій розвитку культури безпеки віртуального підприємства. Проект впровадження.</u> | |
| 24 | Л | 2 | <u>Тема 10. Аудити з безпеки.</u> Поведінковий аудит безпеки. Сутність поняття "поведінковий аудит безпеки (ПАБ)". Завдання аудиту. Аудитори ПАБ. Процес спостереження. Звіт аудитора. Стратегії та форми проведення поведінкового аудиту. Цільовий аудит та його характеристики. Карти аудиту. | [16-18,20] |
| 25 | ПЗ | 2 | <u>Створення позитивного психологічного клімату на прикладі робочої групи.</u> | [1-15] |
| 26 | Л | 2 | <u>Тема 11. Корпоративна та організаційна культура.</u> Етапність розвитку корпоративної культури безпеки. Особливості корпоративної культури безпеки. Програми розвитку. Організаційна культура. Особливості корпоративної культури безпеки. | |
| 27 | ПЗ | 2 | Програми розвитку. <u>Організаційно-діяльнісна гра з формування умінь і навичок роботи в команді: Визначення комунікативних стратегій та вибір можливих варіантів раціонального досягнення кінцевої мети.</u> | |
| 28 | СР | 15 | Характеристика моделей Е. Шайна та Р. Веструма. Модель Дила-Кеннеди. Вплив організаційної та корпоративної культури на культуру безпеки діяльності. Аналіз співвідношень внеску кожної культури на формування культури безпеки професійної діяльності. | |
| Разом (годин) | | 120 | | |

Примітки

1. Номер семестру вказують, якщо дисципліна викладається у декількох семестрах.
2. У показнику «Разом (годин)» кількість годин буде відрізнятися від загальної кількості аудиторних годин на кількість годин, що відведена на вивчення тем та питань, які вивчаються студентом самостійно (п. 3 додатку 8).
3. У графі 5 вказується номер відповідно до Додатку 14.

САМОСТІЙНА РОБОТА

| № з/п | Назва видів самостійної роботи | Кількість годин |
|-------|---|-----------------|
| 1 | Опрацювання лекційного матеріалу | 10 |
| 2 | Підготовка до практичних(лабораторних, семінарських) занять | 20 |
| 3 | Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях | 30 |
| 5 | Інші види самостійної роботи: Підготовка матеріалів з самостійного дослідження з проведення аудиту з безпеки праці, поведінкового та цільового аудитів з безпеки на віртуальному підприємстві. | 30 |
| | Разом | 90 |

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

| № з/п | Назва індивідуального завдання та (або) його розділів | Терміни виконання (на якому тижні) |
|-------|--|--|
| | <p style="text-align: center;">ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ</p> <p>1. Міфи про помилки. Роль уваги та пам'яті при допущенні помилок. Помилки через перешкоди. Упередження та їх роль при допущенні помилок. Вплив віку та полу на припущення помилок.</p> <p>2. Існуючі моделі професійної поведінки. Теорії Д. Канемана, Ф. Герцберга, В. Врума. Стиль діяльності (СД). Індивідуальний стиль діяльності (ІСД). Роль навичок та звичок в ІСД. Поведінка на робочому місці та її культурні параметри.</p> <p>3. Організаційно-правові основи персональної відповідальності. ПВЯ та Анті ПВЯ. Психофізіологічні якості. Негативні психофізіологічні стани професійної діяльності та їх вплив на припущення помилок.</p> <p>4. Вплив культури безпеки виробництва на рівень травматизму та аварійності. Досвід впровадження культури безпеки на підприємствах машинобудівельного профілю. Взаємозв'язок ефективності діяльності підприємства та безпекою.</p> <p>5. Критеріальне управління в системах забезпечення безпеки. Нормування, управління та регулювання ризиками та безпекою на підприємствах в штатних та надзвичайних ситуаціях. Управління ризиками та страхування. Проблеми в управлінні ризиками на підприємстві.</p> <p>6. Організаційний та управлінський аспекти забезпечення безпеки на підприємствах. Вплив діяльності управлінського персоналу на виробничий травматизм. Роль інформації в забезпеченні безпеки персоналу підприємств. Організаційні та управлінські можливості удосконалення системи управління безпекою.</p> <p>7. Види аудиту за напрямом та їх зв'язок з безпекою. Види аудиту за періодичністю та їх зв'язок з безпекою. Аудит управління персоналом та його функції. Планування та прогнозування та їх характеристики. Роль планування та прогнозування в управлінні безпекою.</p> <p>8. Характеристика моделей Е. Шайна та Р. Веструма. Модель Дила-Кеннеди. В чому полягає відмінність корпоративної культури від організаційної. Вплив організаційної та корпоративної культури на культуру безпеки діяльності. Аналіз співвідношень внеску кожної культури на формування культури безпеки професійної діяльності.</p> | <p>Із 1-4 теми завдань до 9 тижня. Виконання у вигляді рефератів.</p> <p>Із 4-8 теми завдань до 15 тижня. Виконання у вигляді рефератів.</p> |

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(надається опис методів навчання)

Метод навчання – спосіб спільної, структурованої діяльності викладачів та студентів, спрямованої досягнення цілей, означених галузевими (та вищих навчальних закладів) стандартами підготовки фахівців. Методи навчання утворюють підсистему педагогічної технології і мають досить складну будову. Вони не можуть аналізуватися ізольовано і перебувають у взаємозв'язку з іншими компонентами методичної системи (цілями, змістом, формами, засобами навчання).

Найчастіше методи навчання класифікують за такими ознаками:

- а) джерелом отримання повідомлень (словесні, наочні, практичні);
- б) логікою організації процесу навчання (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні, традуктивні);
- в) рівнем самостійно-пізнавальної діяльності та креативності студентів (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемно-пошукові, частково пошукові, евристичні (дослідницькі)).

При вивченні дисципліни за джерелом отримання повідомлень використовується словесний метод навчання у вигляді лекції; наочний метод шляхом ілюстрування (малюнки, схеми) та демонстрування (технічні прилади, установки); практичні роботи відображають практичний метод. За логікою організації процесу навчання застосовується індуктивний метод та за рівнем самостійно-пізнавальної діяльності та креативності студентів пояснювально-ілюстративний метод.

При пояснювально-ілюстративному методі, студенти, що навчаються одержують знання на лекції, з учбової або методичної літератури в "готовому" вигляді. Сприймаючи і осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення. У вузі даний метод знаходить найширше застосування для передачі великого масиву інформації. Це дозволяє студентам застосовувати усі форми освоєння матеріалу, що підвищує ефективність роботи у аудиторії.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль реалізується у формі опитування на лекціях, виступів на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань, проведення контрольних робіт, ректорських контрольних робіт тощо.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи студента, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів, тестування за змістовними модулями (на 9 та 15 тижнях);
- з практичних, індивідуальних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань, реферату за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку (з оцінкою) або екзамену відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Семестровий контроль може проводитися в усній формі по екзаменаційних білетах або в письмовій формі за контрольними завданнями. Можливе поєднання різних форм контролю.

Результати поточного контролю (поточна успішність) можуть враховуватись як допоміжна інформація для виставлення оцінки з даної дисципліни.

Студент вважається допущеним до семестрового екзамену з навчальної дисципліни за умови повного відпрацювання усіх практичних занять, та виконання індивідуальних завдань СРС, передбачених навчальною програмою з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності студента

| Поточне тестування та самостійна робота | | | | | | | | | | | | Сума |
|---|------|------|------|------|--------------------|------|------|------|------|------|------|------|
| Змістовий модуль 1 | | | | | Змістовий модуль 2 | | | | | | | |
| T1.1 | T1.2 | T1.3 | T1.4 | T1.5 | T2.1 | T2.2 | T2.3 | T2.4 | T2.5 | T2.6 | T2.7 | |
| 10 | 10 | 10 | 10 | 10 | 5 | 10 | 10 | 5 | 5 | 5 | 10 | 100 |

T1, T2, ... – номери тем змістових модулів.

Розподіл балів відповідно до тем змістовних модулів:

Аудиторні заняття (80%): Л (50%) – форма контролю – тестування;

ЛР та ПЗ (30%) – звіти, щодо виконання робіт;

Поза аудиторні роботи студента (20%): СРС (РЕ, тільки з індивідуальними завданнями, 2 теми (2 змістовних модулів).

Таким чином, розподіл тем із кількістю балів 10 (із СРС): Л-5, ЛР – 1,5; ПЗ – 1,5; СРС – 2.

Таким чином, розподіл тем із кількістю балів 10 (із СРС): Л-5, ЛР – 2,5; ПЗ – 2,5.

Таким чином, розподіл тем із кількістю балів 5 (із СРС): Л-2,5, ЛР – 1,25; ПЗ – 1,25.

Критерії та система оцінювання знань та вмінь студентів.

Згідно основних положень ЄКТС, під **системою оцінювання** слід розуміти сукупність методів (письмові, усні і практичні тести, екзамени, проекти, тощо), що використовуються при оцінюванні досягнень особами, що навчаються, очікуваних результатів навчання.

Успішне оцінювання результатів навчання є передумовою присвоєння кредитів особі, що навчається. Тому твердження про результати вивчення компонентів програм завжди повинні супроводжуватися зрозумілими та відповідними **критеріями оцінювання** для присвоєння кредитів. Це дає можливість стверджувати, чи отримала особа, що навчається, необхідні знання, розуміння, компетенції.

Критерії оцінювання – це описи того, що як очікується, має зробити особа, яка навчається, щоб продемонструвати досягнення результату навчання.

Основними концептуальними положеннями системи оцінювання знань та вмінь студентів є:

1. Підвищення якості підготовки і конкурентоспроможності фахівців за рахунок стимулювання самостійної та систематичної роботи студентів протягом навчального семестру, встановлення постійного зворотного зв'язку викладачів з кожним студентом та своєчасного коригування його навчальної діяльності.

2. Підвищення об'єктивності оцінювання знань студентів відбувається за рахунок контролю протягом семестру із використанням 100 бальної шкали (табл. 2). Оцінки обов'язково переводять у національну шкалу (з виставленням державної семестрової оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно” чи „незадовільно”) та у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

| Рейтингова Оцінка, бали | Оцінка ECTS та її визначення | Національна оцінка | Критерії оцінювання | |
|----------------------------|------------------------------------|-----------------------|---|---|
| | | | позитивні | негативні |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 90-100 | A | Відмінно | <ul style="list-style-type: none">- Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах;- вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку;- вміння проводити теоретичні розрахунки;- відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні;- вміння вирішувати складні практичні задачі. | Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності |
| 82-89 | B | Добре | <ul style="list-style-type: none">- Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем;- вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки;- вміння вирішувати складні практичні задачі. | Відповіді на запитання містять певні неточності; |
| | | | - Міцні знання матеріалу, що | - невміння |

| | | | | |
|-------|-------------------------------------|--------------|---|--|
| 75-81 | С | Добре | вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі. | використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач. |
| 64-74 | Д | Задовільно | - Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; - вміння вирішувати прості практичні задачі. | Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; - невміння вирішувати складні практичні задачі. |
| 60-63 | Е | Задовільно | - Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі. | Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач |
| 35-59 | FX (потрібне додаткове вивчення) | Незадовільно | Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом. | Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі. |
| 1-34 | F (потрібне повторне вивчення) | Незадовільно | - | - Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; -незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач |

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(надається перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

| | |
|----|--|
| 1 | Безпека праці: ергономічні та естетичні основи: навч. посіб./ С. О. Апостолук, В. С. Джигирей, А. С. Апостолук та ін. Київ: Знання, 2006. 215 с. |
| 2 | Безпека трудових відносин в умовах реформування економіки України – колективна монографія / за наук. ред. доц. Федорчук-Мороз В.І. – Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2019. – 192 с. |
| 3 | Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці / В. В. Березуцький. – [Б. м.]: LAP Lambert Academic Publishing, 2019. – 108 с. |
| 4 | Березуцький В. В. Управління охороною праці: навч. посібник / В. В. Березуцький ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Панов А. М., 2021. – 412 с. |
| 5 | Гайдученко С. О. Організаційна культура: конспект лекцій для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування / С. О. Гайдученко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. Бекетова, 2020. – 75 с. |
| 6 | Дикань С.А. Безпека людини [Текст]: підручник для студ.вищ.закл. / С. А. Дикань, І. О. Іваницька. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. – 279 с. |
| 7 | Захаров П., Пересипкін С. Культура безпеки праці. Людський фактор у ракурсі міжнародних практик. Вид-во Альпіна Паблішер. 128 с. |
| 8 | Захарчин Г.М., Любомудрова Н.П., Винничук Р.О., Смолінська Н.В. Корпоративна культура. Навч. посіб./ Г.М. Захарчин/ – Електрон. дані. – Львів. 2011. 317с. |
| 9 | Зеркалов Д. В. Безпека праці [Електронний ресурс]: Монографія / Д. В. Зеркалов. – Електрон. дані. – К.: Основа, 2012 р. |
| 10 | Культура безпеки: навч. посібн. / С. Р. Артем'єв, О. Д. Малько, О. П. Шароватова, О. В. Бригада, Б. М. Цимбал, О. С. Ковальов, О. В. Ільїнський – Х.: НУЦЗУ, 2020. - 172с. |
| 11 | Мовмига Н.С. Психологія праці та безпеки. Навч. посіб. Навчальний посібник для студ. спец. «Цивільна безпека» усіх форм навч. вищ.навч.закл. [в авторський редакції] Харків: Видавн. центр НТУ «ХПІ», 2018. – 317с. |
| 12 | Комарова К.В. Організаційна культура: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.В. Комарова. - Дніпропетровськ, ДДФА, 2011 – 166 с. |
| 13 | Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: навчальний посібник / Я. В. Крушельницька– К.: КНЕУ, 2000. – 232 с. |
| 14 | Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Сгадова, Л. Л. Борисенко та ін.]; за заг. ред. Л. О. Савенкової. — К. : КНЕУ, 2015. — 309, [3] с. |
| 15 | Рибалка В. В. Психологія праці особистості: навч.-метод. посіб. / В. В. Рибалка . – К.: Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – 59 с. |

Допоміжна література

| | |
|----|--|
| 16 | Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління [текст]: підручник. / І. А. Ігнат'єва, О.І. Гарафонова. – К.: "Центр учбової літератури", 2013. – 600 |
| 17 | Ковальчук В. Формування культури праці засобами естетичного виховання. – Педагогіка і психологія професійної освіти, №5, 2002 р. |
| 18 | Контроль умов праці: навч. посіб. І В.І. Голінько; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». - Дніпро: НТУ «ДП», 2018.- 156 с. |
| 19 | Морозов С.М., Музичко Л.В., Тімакова А.В. Психодіагностика: тести. Методика та практики застосування: Навч.-метод. посібник / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2004. – 221с. |

| | |
|----|--|
| 20 | Кузьмін О. Є. Основи менеджменту: навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник ; Академвидав, – 2011. – 451с. |
| 21 | Попрозман О.І. Мотивація персоналу на підприємствах: підручник / О.І. Попрозман. Формування ринкових відносин в Україні. 2008. 139 с. |
| 22 | Основи професійної безпеки та здоров'я людини: підручник / В. В. Березуцький [та ін.]; під ред. проф. В. В. Березуцького. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2018. – 553 с. |
| 23 | Проблеми впровадження культури безпеки в Україні. К: НІСД, 2012. 17 с. |
| | Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Каштанов С.Ф. та ін. Охорона праці та промислова безпека: навч. посіб. – К.: Лібра, 2010. – 559 с |

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

(перелік інформаційних ресурсів)

10. Електронний ресурс, доступ:

<http://sites.kpi.kharkov.ua/SafetyOfLiving/Htm/Metrazr.htm>